

GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek

N^{ro}. 71.

21. Czerwca 1824.

Wiadomości krajowe.

Obwieszczenia

C. K. Rządu krajowego.

Najjaśniejszy Pan najwyższą uchwałą z d. 2go Stycznia 1824 i stósownie do przepisów najwyższego uniwersału z d. 8. Grudnia 1820 nadać raczył Michałowi Seufert uprawnionemu stolarzowi w Funfhaus Nro. 95. pięcioletni przywilej na poprawę robienia polityry z laki kopalowey, gdzie też do wszystkich stolarskich i innych drzewnych robót w ogólności użyteczna laka co do naturalnego koloru drzewa i lustru, dotychczasowemu szelakowi zupełnie wyrównywa i tak szelak iak i wszystkie dotąd wynalezione gatunki laki w trwałości przechodzi, wszystkie roboty i naczynia od robactwa i czerwiciu zabezpiecza, różnym upiększeniom naczyń nie zawadza i mycie naczyń zimną i ciepłą wodą, a nawet najmocniejszym lakiem bez uszkodzenia znosi i nakoniec od szelaku tańsza jest.

Najjaśniejszy Pan najwyższą uchwałą z d. 2. Stycznia 1824 i stósownie do przepisów najwyższego uniwersału z dnia 8. Grudnia 1820 raczył Ludwikowi de Cristoforis, posiadaczowi dóbr, mieszkającemu w Medyiolanie (*Corso di Porta nuova Nro. 1494.*) nadać pięcioletni przywilej na wynalazek korkowania butelek daleko grubszymi korkami, aniżeli szyla butelki bez obawy tężże rozsadzenia a to tak szczerze, że powietrze z płynem w butelce znajdującym się, wcale żadnego związku mieć nie może i ta robota odbywa się tak prędko, że w godzinie przynajmniej dwiesięciu butelek zastopowane zostaną, co przy płynach musiących lub wodach mineralnych szczególną korzyść przynosi.

Dnia 27. Kwietnia r. b. rozdawano w Rzeszowie nagrody za chów bydła i koni przez Rząd wyznaczone, a to następującym osobom: 1) Teodorowi Krawczyńskiemu, Ekonomowi z Białobrzegów; Mikołajowi Schmidt, poddanemu z Łukowy i Franoiszkowi Malek z Bielin, za wychów nappiękniejszych zrebców po stadnikach Skarbowych, każdemu 20 Cz. Złt. w złocie. 2) Poddanym: Michałowi Herrmann z Baranowki, Adamowi Uibel z

Königsberg i Janowi Braun z Gilarowa, za nappiękniejsze po stadnikach Skarbowych klaczi, każdemu 6 Cz. Złt. w złocie. 3) Jędrzejowi Szczura z Borku starego, Woyciechowi Galarus z Borku nowego i Adamowi Drzeżyńskiemu z Woli Zgłobienskiej za nappiękniejsze byki własnego chowu, każdemu po 12 ZR. M. K. 4) Piotrowi Kolita, przedmieszczaninowi Rzeszowskiemu, Woyciechowi Zbilat z Załęża, Wawrencowi Materna z Lutorysza, Michałowi Bartosikowi z Woli Zgłobienskiej i Łukaszowi Drozd z Lutorysza, za nappiękniejsze ialówki własnego chowu, każdemu 8 ZR. M. K.

— Ze Lwowa. —

Towarzystwo Dobroczynności postępująco podobnymże torem, iak czyniło w latach dawniejszych, za szczególniejszym staraniem JW. Zofii z Hrebiów Jabłonowskich Hrabiny Skarbkowej, wystawiło na d. 14. bieżącego miesiąca i roku na tutejszym C. K. mieyskim teatrze dwie sztuki dramatyczne w Polskim ięzyku pod tytułem: »Barbara Zapolska« i »Grymasy młodej żony«; w Niemieckim zaś ięzyku iedną sztukę, pod tytułem: »Zdrayca.« — Po odtrąceniu kosztów zebrano z tego źródła sumę 48 Cz. Złt. w złocie i 2017 ZR. 9 kr. W. W. wynoszącą. — Podług życzenia Dam składających toż szanowne Towarzystwo, połowa téj summy Lwowskiemu szpitalowi pod dozorem Sióstr Miłosierdzia, przeznaczona, druga połowa między trzy szpitale, to jest: Maryjampolski, Rozdolski i Przeworski, tudzież dóm ednkacyiny Lwowski rozdzielona będzie. — Wszystko postażyło do oświetlenia tego wieczora; przy liczniem zgromadzeniu przybyłych na tutejsze Kontrakty współobywateli, talenta osób te sztuki grających, okazałość ubiorów, oświecenie łoż, a nadewszystko wewnętrzne przekonanie: iż ta zabawa wsparła dobroczynne zamiary ku ulżeniu niedoli cierpiący ludzkości, dzień ten w liczbie dni długo pamiętnych umieściły.

Gazeta Pragaska z d. 2. Czerwca donosi: »Wczoraj popołudniu NN. Cesarstwo z Jego Cesarzawicowską Mością Następcą Tronu

))

i Xięciem Antonim Sashim udali się na nieysoe ćwiczeń wojskowych, obok domu inwalidów, gdzie trzy bataliony Granadyerskie: Felici, Abele i Spinetti, tudzież szósty batalion strzelców stały we dwa szeregi uszykowane. N. Pan wraz z Następcą Tronu i Xięciem Sashim przeiachawszy obadwa szeregi, udali się do batalionu granadyerów Felicego, stojącego na prawem skrzydle w pierwszym szeregu, rozkazali temu iak i innym po kolei batalionom czynić w obecności Swoięy obrotu, a nakoniec wszystko wojsko przy odgłosie muzyki przeciagnęło. Piękna pogoda sprzyiała obrotom, na które zebrało się mnóstwo różney klasy ciekawych widzów. Całość piękny wystawiała widok, tym świetniejszy, że na obliczu najłaskawszego Monarchy widać było ukontentowanie z postawy i dobrego obrotów wykonania. Dzisiaj rano dawał N. Pan prywatne posłuchanie, a Jego Cesarzowicowska Mość, Następcą Tronu, oglądał Muzeum Narodowe i galerię obrazów towarzystwa miłośników sztuki.

Wiadomości zagraniczne.

Ameryka Hiszpańska.

W d. 14. Lutego na posiedzeniu tak zwanego władającego kongressu Meksykańskiego, odczytano zdanie sprawy komisji specjalney, do której odesłano wniosek w takich stosunkach będą mogli być Hiszpanie pozostali w krajach Rzeczypospolitey meksykańskięy. Wniosek ów opięwa: »Art. 1. Naród meksykański zapewnia ze awę osoby, własność i inne prawa Hiszpanów wewnątrz granic meksykańskich; ci którzyby z własney woli zabezpieczenie takowe naruszyć chcieli, podlegaó będą wskazanęy karze przez ustawy, Art. 2. Zabezpieczenie unii zawisto od niepodległości, zatem jest podrzędne. Każda czynność przeciwko niepodległości, znosi skutki zabezpieczenia i unii, a ten, który się tego dopuszcza, będzie iak zdrajca karany. Art. 3. Każdy obywatel ma prawo oskarżyć tego, który cziata lub robi spisek przeciwko niepodległości. Art. 4. Europejczycy, którzy podozas ogłoszenia niepodległości osiedli, lub byli w krajach meksykańskich, są obywatelami meksykańskiami. Wszyscy zaś ci, nie mają być za obywateli uważani, którzy po owym czasie przybyli, iakoteż ci co przyrzekłszy opuścić ten kraj, w nim przebywają. Art. 6. Hiszpanóm powyższym artykułem objętym wolno jest, podać swe prośby do kongressu, o listy unarodowiczenia nb obywatelstwa. Art. 7. Rząd będzie miał wzgląd na zasługi tych Hiszpanów, którzy w trzech okre-

sach czasu za powstania, niepodległości i wolności służyli i zawsze sprawie narodu wiernymi pozostali. Art. 8 Hiszpanie, którzy iedynie za niepodległości i wolności służyli, mają także prawo do nagrody ich służbie odpowiadającęy, pod warunkiem, iesli prawa tego następnem postępowaniem nie nadwerczyli. Art. 9. Dopóki Hiszpania nie uzna niepodległości Rzeczypospolitey meksykańskięy i nie wniydzie w traktaty, zapewniające zgodę i pokóy obu narodów, nie będzie Europeyskim Hiszpanom żaden powierzony urząd, któryby odpowiedzialności wymagał. Art. 10. Rząd każdego Państwa unii żądać powinien od zawiadowców i właścicieli majątków, szeregółowego podania roszczeń i spadków Hiszpanom należących, którzy kraj meksykański za pozwoleniem, lub bez takowego opuścili, i onym pod najsurowszą odpowiedzialnością zakaże, by takowych im nieodsylali; a Rządy udziela w tęg mierze Rządowi związku dokładnę wiadomości. Art. 11. Dopóki trwa woyna, zakazane byd powinno wszystkim Hiszpanom wuiście w kraie Rzeczypospolitey, wyiawszy tym, którzy okażą Rządowi dowody, że uchodzą przed prześladowaniem we własnym Kraiu, aby znaleść schronienie pod chorągwiami meksykańskiami. Art. 12. Rząd każdego Państwa związku, stosownie do odezwy z d. 9. Grudnia 1822 przedsięwzięmie wszystkie potrzebne środki, aby w oznaczonym czasie osobiście stanęli bawiący w każdym z tychże krajów europeyscy Hiszpanie, którzy służywszy w woysku, takowe opuścili, i za dozwozeniem lub iakimbyś sposobem inne zatrudnienie przedsięwzięli. Art. 13. Od wszystkich Hiszpanów, którzy w skutek powyższego artykułu się stawia, należy żądać szeregółowego wyznania względem ich politycznego postępowania, zatrudnienia, powołania, sposobu utrzymania, czy złożyli przysięgę na niepodległość, czy mają żony, dzieci, w kraiu zrodzone; odpowiedzi mają byd w krótkości spisane, bez żądania za to opłaty. Art. 14. Ci, którzyby po przedsięwziętem śledztwie popadli podeyrzeniu, mają niebawem wskazać osobę, któraby za nich była odpowiedzialną; gdyby zaś nie mieli rękoynti wtedy stawieni będą Rządowi powszechnemu do zarządzenia nimi. Art. 15. Dopóki woyna trwa z Hiszpanami, każdy Rząd będzie miał prawo, bez uprzednięy sądowey formalności, każdego publicznego urzędnika, czy iest amerykańskim lub europeyskim Hiszpanem od urzędu zawiesić, nawet osobom, którym osądzi za rzecz słaszną, inne do ich pobytu mieszoce wskazać, i w paszporty zaopatrzyć, aby kraie związku opuścily. Art.

16. Dalej, Rząd będzie miał prawo wszystkich Oficerów i publicznych urzędników przyjąć zrzeczenie się służby i onym dozwolić wyjechać z takowey, a tym, którzyby Kray opuścić chcieli wypłacić onym należność, wypłacić. Art. 18. Zawieszenie publicznego urzędnika lub wskazanie mu innego na pobyt miejsca, czyli to za lub wśród granic związku, nie uważano za niestawę uważane. Art. 18. Zawieszenie od urzędu powrócą do takowego po wojnie lub gdy tego Rząd uzna za rzecz stosowną; a tym czasowię póki swych nie odzyskają posad, pobierać będą płacę. Art. 19. Rząd ogólny wykonasz Art. 10, 14, i 15 za przełożeniem Senatowi, a dopóki ten nie zbierze się za utworzeniem się z Radą deputowanych terazniejszego Kongresu, złożoną z członka dla każdego Państwa. Art. 20. Kongresy różnych Państw w wykonaniu swęj władzy takie mogą uchwalić ustawy i przedsięwzięć środki, i takie osądzą za nieodzowne ku własnemu bezpieczeństwu i zarządowi i iak dalece powyższych dotyczą się punktów. Na posiedzeniu wydziału Meksykańskiego, d. 13. Lutego 1824. Alcocer, Gomez, Farias, Ramos, Arispe, Aldrete, Gonzalez Cortazar, Zalduana.

Podług listów z Meksyku z d. 8. Marca w gazetach Angielskich umieszczonych, zda się, że tamże oczekiwano powrotu Yturbida do Meksyku, i tameczny Rząd o wszystkich onegoż czynnościach był zawiadomiony. Wiadano, że wyjechał z Liworna do Anglii, i że z tego Kraiu miał się udać do Meksyku. Rząd wydał już rozkazy do wszystkich portów, by skoro Yturbida wylądnie poymany został.

Portugaliia i Brazylia.

Gazeta Indicateur de Bordeaux zawiera następujący list z Lizbony z dnia 15. Maia: »Król wysiadł wczoray na ląd; doznaliśmy największey spokojności; przybycie francuzkię eskadry niepotwierdziło się. Infant opuścił onegdaj Portugalię wsiadłszy na fregatę portugalską, pod zastoną fregaty angielskię i bryga francuzkiego; mówią, że popłynie do Brest, gdzie wysiadzie na ląd pod imieniem Xięcia Bejsa. Dalej slychać, iż Królówę zalecono udać się do klasztoru Estrella, atoli dotąd tego ieszcze nie uczyniła pod pozorem słabości. Król panuje z zupełną władzą, a w nas ożywia nadzieję, że piękny ten kraj znów zakwitnie, gdyż Król Jego Mość przyzwał ogłosić Lizbonę wolnym portem.«

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

W d. 25. Maia dwa bile wniesione przez Margrabiego Landsdowna, na mocy których

Katolicy Angielscy, otrzymać powinni równie katolickim Irlandzkim prawa, popowtórnyem odczytaniu 143 głosami przeciwko 109 odrzucono. Lord Kanclerz i Hrabia Liverpool oświadczyli się przeciwko temu.

Podług doniesien Agentów Lloydy z Genui, za doniesieniem Admiratowi Neale, że eskadra Angielska przybyła do portu Alexandryjskiego i zdaie się tamże będącym okrętom Angielskim kupieckim zagrażać, posłał okręt wojenny na rozpoznanie onęy.

P. Canning wyprawił d. 28. Maia bardzo świetną ucztę Królestwu wysp Sandwichskich, w domu swoim większym Gloucester Lodge, na którą więcęcy iak 200 osób znakomych zaproszono, między innymi byli Xięstwo Gloucester, Xięzę Leopold, Xięzę Wellington i t. p. Król i Królowa przybyli o godzinie 11tęy wieczorem w towarzystwie swego pierwszego Ministra Boky i jego małżonki, otoczeni swoim całym orszakiem. Król miał na sobie ubior europejski, Królowa zaś obok stroiu europejskiego, miała także swego kraiu. Jedyne Joano Podskarbi nie zmienił nic w ubiorze przywiezionym z morza południowego. W ręce trzymał wielką łaskę. P. Bym, dodany Królestwu na czas ich pobytu w Anglii, ani na chwile ich nieopuszczał. P. Canning przedstawił tych dostojnych wyspiarzy Xięstwu Gloucester, i Xięciu Leopoldowi Roburg. Muzyka przygrywająca w ogrodzie, bardzo się im podobała. Królestwo spełniwszy toast za zdrowie całego towarzystwa, powrócili po północy do domu. W d. 31. Maia chcieli być na teatrze w Covent-Garden.

Francyia.

Podług najnowszeych wiadomości z Paryża projekt do ustawy względem zmieyszenia prowizy wieczystey odrzucony został w d. 3. Czerwca w Izbie Parów większością 15ciu głosów.

Izba Deputowanych na posiedzeniu z d. 29. Maia slychała zdania sprawy P. Martignac, iako członka Kommissyji wyznaczonęy do rozpoznania projektu do ustawy względem siedmioletności Izby. Zdawca sprawy rozbiął pytanie z dwóch względów, mianowicie: Czyli Izba może przyjąć tę przełożoną przez Ministrów odmianę Konstytucyi? J czyli powinna? Pod pierwszym względem pozwał wprawdzie mówca, na potrzebę ustalenia nowych instytucy i przypuszczał niebezpieczeństwo słuchania namiętności stronnictwa, atoli twierdził, że posłuszeństwo Konstytucyi ani niewolnicze,

ani ślepe być powinno, i że rozporządzenie potoczne można zmienić, jeżeli przeszkadza rozwinięciu główny zasady. Król, nadający Konstytucyą, z najwyższej zupełnej Władzy, nie mógł chcieć, aby ię błędne rozporządzenia nie podpadały zmianie; według tego więc ile razy doświadczenie nauczy, że są błędne, ma moc i prawo, iakie miał i przed daniem Konstytucyi poprawić je i udoskonalić. Zasada ta jest inż uznana; inż wiele odmian doznała Konstytucyia, a mianowicie ustawą z d. 24. Czerwca 1820 powiększającą liczbę Deputowanych. Inne rozporządzenia zalecają, aby podatki nałożone na matkę, do podatków synów dopisywane były; aby ziemię, z której opłaca się podatek, chcąc być obranym więcęcy iak rok posiadać; że Prefekci i Oficerowie sztabowi w Departamentach urzędujący nie mogą być wybranymi. Niniejszy wniosek tak, iak powyższe zamierza tylko odmianę w wykonaniu głównych rozporządzeń Konstytucyi. »Będzie Izba Wyborcza«, mówi ustawa, »wybory będą pięciorakię«, o toż sposób wykonania. Zasady nie mogą doznać odmiany, ale zawsze wykonanie, gdy tego doświadczenie wskazuje potrzebę. Nie należy się obawiać, że jeden zamach na Konstytucyię inne za sobą pociągnie; Król uważa Kartę iak wagielnny kamień swęj potęgi i ma dosyć przyczyn do utrzymania onę. Wtóre pytanie: »Czyli Izba przyjąć powinna projekt do ustawy?« potwierdzeniu tego mogłoby tylko być na przeszkodzie właściwe Francuzom uczucie przyzwyczajności. Wielu dobrze myślących uważa potrzebę zupełnego odnowienia (którego ko-rzyści nad cząstkowem zdawca sprawy raz ięszcze wyłożył) i nie sprzeciwialiby się nawet siedmioletnię onę trwałości, jeżeli ta większe nadaie bezpieczeństwo. Atoli, gdy Izba terazniejsza, podług przepisów, tylko na lat pięć (każdy rząd mianowicie na lat pięć) jest wybrana, tedy sądzą, że delikatność wymaga, a-by dla siebie samę czas pięcioletni oznaczyła, a dla przyszłęj siedmioletni. Wszakże uwaga ta nie powinna dotyczyć Deputowanych; przez Francyię wybrani tylko swe obowiązki mieć powinni na względzie, a zapomnieć, że tu o nich idzie; jeżeli projekt do ustawy osądzą przeciwnym zamiarowi, powinni go odrzucić; gdy zaś dla Monarchii za pozytywne uznają, nie powinni go poświęcać, obawie ściągania na siebie śmiesznego podejrzenia; zarzut wstecznie działający siły, tylko wtedy można dopuścić, gdy idzie o nabyte prawo; atoli ustawa udzielająca raz pełnomocnictw na lat pięć, może je i na lat siedem rozciągnąć. Dla tego i-

mieniem Kommissyi wniosł on przyjąć ustawę. — W dalszych obradach względem odmiany w ustawie o zaciągu do woyska, twierdził Minister Woyny, Baron Damas, że powiększenie czasu służby rocznego kontyngensu jest tylko wymuszonym skutkiem terazniejszego stanu towarzystw cywilnych Europy, względnie historycznych Francyia nie może się cofać, i po części zmniejszenie czasu służby nagradza przyjęciem do rezerwy weteranów. Późem, gdy P. Basterreche ięszcze nieiakię wniośł odmiany mianowicie roczny kontyngens 50,000 ludzi po sześćoletnim czasie służby, Izba odroczyła posiedzenie na d. 31. Maia. Mnóstwo mówców zapisało się za i przeciw siedmioletności Izby.

Szwecyia i Norwegiia.

W d. 29. Kwietnia Seym norwęski przyjął więcęszczią 8 głosów wniosek swego wydziału, oznaczający dochód Wicekróla na 24000 norwęskich talarów. Ponieważ Jego Król, Moś iak Następca tronu pobiera 32000 talarów, zatem dochody iego z Norwegi wjnoszą razem 56000 talarów.

R o s s y i a.

Gazety Berlińskie i Hamburgskie donoszą z Petersburga z d. 25. Maia. »Wczoraj był tu wielki przegląd woyska; kilka półków Gwardyi i różnęj broni, kilka półków liniowych ze stolicy i okolic, blisko 34000 ludzi, zebrało się na polu marsowem. Jego Cesarska Mość otoczony W. Xięciem Michałem i Michałem, przyjęty odgłosem honorab, okazał podobanie z dobręj postawy. — Mówią, że Cesarz wyiedzie dopiero w Sierpniu do wschodnich prowincy dla obejrzenia stojącego tamże woyska, bo pierwęj będzie na uroczystości imienia swęj dośtoynęj Matki. — W Sierpniu r. z. wyszło z portu Petropawłowskiego do Ochcka trzy okręty Eliczbieta, Dyonizy i Michał. W d. 22. Sierpnia zawinęła z Petersburga do Petropawłowska szalupa Ladoga pod Kapitanem porocznikiem Lasareni, przywiezła różne materiały do budowli; potęm odplynęła do Sitki. Nakoniec w d. 22. Paźd. zawięła z Ochcka do Petropawłowska bryg Eliczbieta z różną żywnością. — Xiążę Hobenlohe - Kirchberg Adjutant Króla Jego Mości Wirtenbergskiego bawiący tu od d. 15. z. m. dopiero onegdaj wyjechał na powrót do Stuttgartu. — Po kilku pięknych i przyjemnych dniach w Kwietniu, mamy ciągle zimne i nieprzyjemne powietrze.«